

- Yrkesetikk, takk!

Lojalitet til en logopedkollega – krysspres mellom hjjerne og hjerte?

Vi som sitter i Norsk Logopedlags Yrkesetiske råd, mottar med ujevne mellomrom henvendelser som kan knyttes til begrepet lojalitet. Det er så enkelt å si at vi skal være lojale med hverandre i Norsk Logopedlag, men hva innebærer det egentlig å være lojal overfor en kollega? Hvor langt kan lojaliteten strekkes før det går for langt? Her er det flere grenseoppganger som bør gjøres.

Lojalitet kan defineres som *en personlig egenskap av pliktetroskap eller lovlidighet, og som i enkelte sammenhenger kan regnes som en verdsett egenskap eller dyd. Lojalitet innebærer vennlig innstilling og hjelpsomhet mot den lojaliteten rettes mot. Det kan også medføre et allianseforhold der de som er lojale mot hverandre tar hverandres parti i tilfelle konflikt med andre* (wikipedia.org). Vi kan selvfølgelig også snakke om andre former for lojalitet, som f.eks til brukere/pasienter, til arbeidsgiver, til faget, til lover/forskrifter/regler osv, men i denne omgang er det lojalitet til en kollega som er tema, selv om jeg kommer inn på andre former for lojalitet underveis.

Mange av oss som er medlemmer i Norsk Logopedlag forventer nok, oftest med rette, en lojalitet fra kolleger ut fra en forestilling om at vi har et slags allianseforhold hvor vi tar vare på hverandre. Dette bør vi også som regel forvente. En god og lojal kollega støtter opp om oss når det trengs, samtidig som han / hun likevel kan rette et kritisk blikk på oss og det vi driver på med. I så måte blir lojalitet ingen plikt, det er et profesjonelt standpunkt som innebærer respekt og ydmykhet overfor gode kolleger.

Dessverre er det slik at noen ganger utfordres lojaliteten. I NLL yrkesetiske retningslinjer pkt D står det: *«Et medlem bør vise lojalitet overfor kolleger...»* I NAV sitt rundskriv §5 – 10 for logoped – og audiopedagogtjenester står det at *«det forutsettes at logoped / audiopedagog som driver privat praksis i tillegg til å arbeide for kommune, fylkeskommune....., holder praksisen adskilt, slik at det ikke er tvil om når driften er i offentlig eller privat regi»*.

Erik Reichmann skriver i forrige nummer av logoPEDEN at det forekommer at logopeder i offentlig tjeneste anbefaler logopedisk hjelp til brukere, for så ta dem imot i privat praksis når finansieringen er på plass. Dette kan gjøres ryddig og greit, og mange steder i Norges land vil dette være den eneste muligheten for en pasient til å få logopedisk oppfølging. Det må imidlertid da være andre personer inn i saken som fatter nødvendige vedtak, slik at en logoped ikke blir henvisende instans til seg selv. Det skjer også at noen av oss, offentlig ansatte, bruker det samme kontoret til privat praksis, slik at den offentlige arbeidsgiveren dekker alle utgifter, mens vi

som logopeder tar inntektene. I mange tilfeller dreier dette seg om ubetenksomhet. Like fullt vil det, når det avdekkes, reise berettigta tvil om vår yrkesetikk, om vår vilje til å skille roller som offentlig ansatt og privatpraktiserende og vår evne til å håndtere de muligheter refusjonsordningen via NAV gir oss.

Det er i vår felles interesse at hver og en av oss tar ansvar for å rydde opp i dette landskapet. Uansett om det skyldes ubetenksomhet eller en bevisst utnyttning av muligheter som oppstår, må vi alle arbeide for at logopeder står fram med høy yrkesetisk bevissthet. Det er misforstått lojalitet ikke å påta en praksis som er i strid med arbeidslivets lover, regler og forskrifter, eller en praksis som av sedvane har opparbeidet seg fordeler som likevel ikke tåler dagens lys. Det er misforstått lojalitet å bidra til å dekke over en slik praksis selv om den faglig sett fungerer godt for brukerne. Det skal ikke være tvil om NLLs medlemmers yrkesetiske standard!

Det kan være vanskelig å ta slike forhold opp med en kollega, vi kan være engstelig for å bli avvist, for å miste en venn og støttespiller. Lojalitet til faget vårt forplikter oss likevel til å ta det opp. Egentlig forplikter vår felles lojalitet medlemskolleger i mellom også at vi tar opp slike forhold til beste for oss alle i NLL. Det er helt misforstått å dra fram begrep som angiveri eller lignende i en slik sammenheng, å sette nødvendig fokus på yrkesetikk følger av både medlemskapet i NLL og av fagutdanningen vår som logoped!

Ofte er det best at vi tar det opp direkte med den eller de det gjelder. Det kan være litt vanskelig, men er samtidig det som medfører minst belastning for den det gjelder. Alternativt kan en sak drøftes med tillitsvalgte i NLL eller meldes som sak til oss i Yrkesetisk råd. Alle medlemmer kan sende en sak til oss. Yrkesetikken gjelder oss alle, uansett arbeidssted. Det er ikke slik at noen grupperinger i laget står for en høyere eller lavere yrkesetisk standard. Yrkesetikk kan utfordres alle steder i vårt logopediske fagfelt. Yrkesetikk er hovedsakelig individuell, den dreier seg om den enkeltes praktisering. NLLs yrkesetiske retningslinjer gjelder for oss alle. Vi har derfor et felles ansvar for å hjelpe hverandre med å holde en høy yrkesetisk standard.

Astrid Granbus, Logoped MNLL
Medlem Yrkesetisk råd